

Allmänt om Lantbrukets Brandskyddskommitté och LBK:s rekommendationer

Lantbrukets Brandskyddskommitté
Brandskyddsföreningen Sverige
Box 47244
100 74 Stockholm

www.brandskyddsforeningen.se/lbk
lbk@brandskyddsforeningen.se
Telefon 08-588 474 00

Innehåll

1 Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK	4
2 LBK:s rekommendationer	5
2.1 LBK-pärmen – ”ett sätt att uppfylla gällande lagstiftning”	5
3 Pärm och abonnemangssystem	6
4 Register över uppdateringar	7

1 Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK

Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK, är ett samarbetsorgan för lantbruket, myndigheter, organisationer och försäkringsbolag. LBK har som målsättning att genom skadeförebyggande verksamhet minska brandskadorna inom lantbruk och hästverksamhet. LBK bildades 1947.

I LBK ingår följande intressenter:

- Jordbruksverket
- Länsstyrelserna
- RISE Jordbruk och livsmedel
- Sveriges Lantbruksuniversitet
- Lantbrukarnas Riksförbund
- LRF Häst
- Svensk Fågel
- Svenska Ägg
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB
- Brandskyddsföreningen
- Elektriska nämnden
- Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund
- IF Skadeförsäkringar AB
- Länsförsäkringar
- Dina försäkringar
- Växa Sverige
- Maskinleverantörerna
- Lokalförsäkringsgruppens Svenska Förbund, Finland
- Ålands ömsesidiga försäkringsbolag
- Lantbrukets Brandskyddskommitté i Norge

Verksamheten grundas på LBK:s anvisningar. Kommittén, som är LBK:s beslutande organ, har till sitt förfogande för den löpande verksamheten ett arbetsutskott och ett tekniskt utskott. Verksamheten inom kommittén och utskottet bedrivs och samordnas genom LBK:s kansli och sekreterare på Brandskyddsföreningen.

Brandskyddsföreningen är en allmännyttig ideell förening som arbetar och driver opinion för ett brandsäkrare Sverige. Vi är ett ledande kunskapscentrum som ökar framtidens brandsäkerhet och minskar samhällets skadekostnader

Åtgärder för att förebygga brand och minska konsekvenserna av bränder finns i LBK:s rekommendationer. LBK arbetar också med informationsspridning.

2 LBK:s rekommendationer

I LBK:s rekommendationer beskrivs krav på utformning av brandskyddet inom lantbruk och hästverksamhet som sammantaget ska minska riskerna för uppkomst av brand och konsekvenserna av inträffade bränder.

I de allmänna råden till Jordbruksverkets föreskrifter om djurhållning inom lantbruk och hästverksamhet anges att *Lantbrukets brandskyddskommittés rekommendationer bör följas vid nybyggnad och större om- och tillbyggnad av stall*. Jordbruksverkets byggråd, JBR, från 1995 har använts som grund för LBK:s rekommendationer. Rekommendationerna har därefter löpande uppdaterats och anpassats till gällande lagstiftning om skydd och säkerhetsåtgärder mot brand. Enligt djurskyddslagstiftningen ska djurstallar utformas så att det går att rädda djur vid brand.

Utöver dessa krav ställer också försäkringsbolagen krav på brandskydd, och möjlighet till försäkringsrabatter kan finnas om LBK:s rekommendationers krav följs inom till exempel brandcellsindelning och brandlarm.

LBK arbetar efter några huvudlinjer; att minska antalet storskador genom ett tillfredsställande byggnadstekniskt brandskydd, släckutrustning och brandlarm samt att påverka olika former av brandstiftare för att hindra att bränder uppstår.

2.1 LBK-pärmen – ”ett sätt att uppfylla gällande lagstiftning”

Pärmen är framtagen av Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK. Den innehåller samtliga rekommendationer och övrigt informationsmaterial som ligger till grund för brandskyddet och den brandskadeförebyggande verksamheten i lantbruk och hästverksamhet.

LBK:s rekommendationer är etablerade och ligger till grund för gällande brandförsäkrings- och brandskyddsbestämmelser. Rekommendationerna utgör en branschpraxis i lantbruket och hänvisas även till i olika officiella sammanhang – även i domstolsärenden. LBK:s rekommendationer har fått stor betydelse och hög status genom Jordbruksverkets regler.

Arrendator eller hyresgäst ska tillämpa reglerna i samråd med ägaren.

Förutom byggnadstekniska rekommendationer utarbetar LBK rekommendationer för brandfarlig utrustning och hantering samt för el- och övrig säkerhetsutrustning.

För LBK och LBK:s intressenter är det viktigt med ett gott brandskydd inom lantbruk och hästverksamhet. Det är också viktigt att budskapen till lantbrukaren inte blir motstridiga oavsett om de avser försäkring eller förprovning av djurstallar.

Det är vidare viktigt att lantbrukaren är brandskyddsmedveten och att den brandtekniska rådgivningen leder till ett bra brandskydd med en god skyddsnivå, anpassad till lantbrukets förutsättningar och villkor. En god samverkan bör därför eftersträvas mellan lantbrukaren, räddningstjänsten, försäkringsbolagen, sotningsdistrikten och övriga som verkar lokalt inom brandskyddsområdet.

LBK:s rekommendationer är omfattande och berör många olika ämnesområden. En del är väsentliga och avgörande för djurskyddet medan andra mer tar sikte på egendomsskydd. På grund av vissa specifika brandrisker går rekommendationerna dessutom i vissa fall längre än kraven från respektive myndighet.

LBK:s rekommendationer gäller inte retroaktivt.

3 Pärm och abonnemangssystem

LBK-pärmen bygger på ett årligt abonnemang med lösbladssystem. Materialet uppdateras kontinuerligt.

Syftet med pärmen är att öka kunskapen om lämpliga brandskyddsåtgärder och att erbjuda alla som verkar inom lantbruksmarknaden ett så samlat, aktuellt och heltäckande material som möjligt för att minska bränder och brandskador.

Copyright

Innehållet i pärmen får enligt lagen om upphovsrätt inte mångfaldigas helt eller delvis utan särskilt tillstånd från Brandskyddsföreningen. Bilder och teckningar har framställts av Ingemar Wallgren, Olle Mårtensson, Kim Gutekunst, Hans Sandblad och Josh Parker.

Abonnemang – uppdatering

Innehavaren av pärmen kan teckna ett abonnemang på uppdateringar. Det innebär att bland annat ändringar, kompletteringar och nya rekommendationer skickas ut, normalt en gång per år.

Pärmen finns även på www.brandskyddsforeningen.se/lbk. Där finns den senaste versionen.

Om du vill beställa LBK-pärmen, teckna abonnemang, göra adressändringar eller få mer information, vänd dig till Brandskyddsföreningen.

Lantbrukets Brandskyddskommitté   Telefon 08-588 474 00
Box 47244
100 74 Stockholm

www.brandskyddsforeningen.se/lbk

Övriga upplysningar

LBK:s kansli: lbk@brandskyddsforeningen.se

4 Register över uppdateringar

Lantbrukets Brandskyddskommitté

LBK-pärmen

LBK:s rekommendationer

LBK-pärmen

Pärmen publicerades första gången 1995.

Denna sammanställning utgår från pärmens innehåll 1996 och uppdateringar därefter.

LBK:s hemsida

www.brandskyddsforeningen.se/lbk

Register

Sida	Datum	Text
	1997 okt	Nytt register
	2000 dec	Nytt register
	2001 okt	Nytt register
	2002 nov	Nytt register
	2003 nov	Nytt register
	2006 dec	Nytt register
	2012 okt	Nytt register
	2017 maj	Nytt register
	2021 mar	Nytt register

1 Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK Rekommendationer, pärm och abonnemangssystem 2021

Sida	Datum	Text
1–24	2008 mar	Ny layout. Följande flikar är uppdaterade:
10	2018 mar	Flik 1 uppdaterad
11	2018 mar	Flik 2 uppdaterad
13	2018 mar	Flik 4 uppdaterad
17	2018 mar	Flik 7 uppdaterad
18	2018 mar	Flik 8 uppdaterad
19	2018 mar	Flik 9.4 uppdaterad
20	2018 mar	Flik 10 uppdaterad
21	2018 mar	Flik 11 uppdaterad
10	2021 mar	Flik 2 uppdaterad
11	2021 mar	Flik 3 uppdaterad
13	2021 mar	Flik 5 uppdaterad
15	2021 mar	Flik 6 uppdaterad
16	2021 mar	Flik 7 uppdaterad
17	2021 mar	Flik 8 uppdaterad
19	2021 mar	Flik 10 uppdaterad
21	2021 mar	Flik 12 uppdaterad
22	2021 mar	Flik 13 uppdaterad
7–22	2008 mar	Förteckning över uppdateringar
1–6	2006 dec	Ny rubrik och nytt innehåll Ersätter allt tidigare

1 Pärm och abonnemangssystem – LBK:s rekommendationer 2001

Sida	Datum	Text
1	2001 nov	Pärm och abonnemangssystem – LBK:s rekommendationer
1	2002 nov	Pärm och abonnemangssystem – LBK:s rekommendationer
	2006 dec	Fliken ersatt av ny rekommendation

2 Allmänt om brandskydd i lantbruket 2018

Sida	Datum	Text
1–18	2018 mar	Omskrivet innehåll ersätter allt tidigare
1–9	2006 dec	Ny rubrik och nytt innehåll Ersätter allt tidigare
Bilaga 1	2006 dec	sid 1–5 Nytt innehåll som ersätter allt tidigare
Bilaga 1	2018 mar	sid 11–15 Reviderad ersätter allt tidigare
Bilaga 2	2006 dec	sid 1–3 Nytt innehåll som ersätter allt tidigare
Bilaga 2	2017 mar	sid 16–18 Reviderad ersätter allt tidigare

2 Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK 2001

Sida	Datum	Text
	1995	Ursprungligt material
1–2	2000 nov	Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK
1–2	2002 nov	Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK
3–6	2000 nov	Brandskydd, brandsyn – LBK:s rekommendationer
	2006 dec	Fliken ersatt av ny rekommendation

3 Byggnadstekniskt brandskydd 2021

Sida	Datum	Text
	2021 mar	Allt material omskrivet och ersatt med en ny rekommendation

3 Byggnadstekniskt brandskydd 2009

Sida	Datum	Text
Sida 1–57	1995 apr	Allt material ersätts med en omskriven rekommendation

3 Byggnadstekniskt brandskydd 2003

Sida 1–57	1995 apr	Ursprungligt material
1	2000 nov	Innehåll
11	2000 nov	
12	2003 dec	2.4 Brandmotstånd
14	2000 nov	
19a	2000 nov	Brandskyddande byggnadsdelar
19b	2000 nov	
20a	2000 nov	
20a	2003 nov	
20b	2000 nov	
20b	2003 nov	
21	2001 okt	
36	1998 okt	9. Släckutrustning
37	2000 nov	
38	2001 okt	
39	1998 okt	
41	1998 okt	
56	2001 okt	

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
10:1	1986	Byggnadstekniskt brandskydd för lantbrukets produktionsbyggnader

4 Uppvärmning och torkning 2013

Sida	Datum	Text
0	2013 dec	Ny framsida
1–54	2013 dec	Allt material ersätts med en omskriven rekommendation
Sida	Datum	Text
1–52	1995 apr	Ursprungligt material
1–2	2003 nov	Innehåll
4	1999 nov	Innehållsförteckning
5	2003 nov	0 Inledning
6	2001 okt	
8	2002 nov	2 Uppställning och brandavskiljning av värmepannor
8	2003 nov	2 Uppställning och brandavskiljning av värmepannor
9	1997 okt	
9–13	2003 nov	
13b	2003 nov	2.2 Pannrum till fristående spannmålslagerhus
14–15	2000 nov	3 Installation och skötsel av värmepannor
14–18	2003 nov	3 Installation och skötsel av värmepannor
16	1998 okt	3.6 Varmluftspannor och byggtorkar – särskilda rekommendationer
24	2001 okt	
2002 nov		
31	2003 nov	Avgaskanaler (gaseldning)
33–34b	1996 dec	
35–40	2003 nov	7 Förvaring av bränsle
35–40	2003 nov	Tas bort – Innehållet flyttas till flik 11
35	2003 nov	Kapitel 7 vakant
36	1997 okt	
47–48	1996 dec	
53–54	1999 nov	9.4 Mobila spannmålstorkar
55	1999 nov	Litteratur
55	2001 okt	
1–45	2005 nov	Allt material ersätts med en omskriven rekommendation

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
1:1	1968	Lantgårdar Torkanläggningar
	1972	Brandskydd vid torkanläggningar för spannmål eller annan gröda
1:1	1977	Torkanläggningar för spannmål eller annan gröda
2:1	1977	Uppvärmning av jordbrukets produktionsbyggnader
4:1	1981	Uppvärmning med fasta bränslen
11:1	1990	Uppvärmning och torkning i lantbruket

5 Elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet 2019:1

Sida	Datum	Text
	2019 mar	Allt material ersätts med en omskriven rekommendation - Utgåva 2019:1
21	2020 mar	Rättelseblad 2020:1 – Tabell 7:2
	2020 mar	2:a utgåvan webb-versionen är uppdaterad med ändringarna
23	2020 dec	Rättelseblad 2020:2 - 11.1 Utrymme med förhöjd brandrisk
50	2020 dec	Rättelseblad 2020:2 – 24 Solcellsanläggningar – Kabelval
	2020 dec	3:e utgåvan webb-versionen är uppdaterad med ändringarna

5 Handbok för elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet 2011:1

Sida	Datum	Text
	2011 juni	Handbok för elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet – Utgåva 2011:1 Ersätter allt tidigare material
28	2011 okt	Rättelselapp diagram

5 Handbok för elinstallationer i lantbruk

Sida	Datum	Text
	2004 dec	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 2005:1
	2002	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 2002:1 Handboken flyttad från flik 11
1–2	2002 juli	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 2002:1
7	2002 juli	
12	2002 juli	
14	2002 juli	Tabell 2
15	2008 mar	Förtydligande av provningsmetoder m.m.
18	2008 mar	Utbyte av SEMKO 17-don
20	2008 mar	Serviceledningar behöver inte jordfelsbrytare
21	2002 juli	
27–28	2002 juli	
30–31	2002 juli	Installation av åskskydd
Bilaga 1	2008 mar	Förklaring av IP-klasser
	2004 dec	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 2005:1
1–40	2004 dec	Lösbladssystem i pärmen är lika med handboks innehållet Ersätter allt tidigare material
15, 18	2008 mar	Texten om provningskraven på plastmaterial har förtydligats
20	2008 mar	Serviceledningar behöver inte förses med jordfelsbrytare
Bilaga 1	2008 mar	Bilaga med förklaring av kappslingsklasser, IP-klasser

5 Åskskydd och elsäkerhet

Sida	Datum	Text
	1997 okt	Denna rekommendation gäller som komplement till Elhandboken under flik 11

5 Elhandbok (inkl åskskydd)

Sida	Datum	Text
	1995	Ursprungligt material
	1997	Materialet ersätts av Handbok för elinstallationer i lantbruk flik 11

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
12:1	1992	Åskskydd och elsäkerhet i lantbruket
9:1	1977	Laddning av batterier i lantbruket

6 Inomgårdsutrustning, (maskiner, apparater) 2020

Sida	Datum	Text
	2020 mar	Allt material ersätts med en omskriven rekommendation

6 Inomgårdsutrustning 1997

Sida	Datum	Text
1–23	1995 sep	Ursprungligt material
1	2002 nov	Innehåll
3	2003 okt	
7	2001 okt	
9	2001 okt	
18	1997 okt	
22–23	2002 nov	10 Person och brandfara vid högtryckstvättning

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
3:1	1977	Transportanordningar
9:1	1977	Laddning av batterier i lantbruket

7 Brandfarliga heta arbeten 2020

Sida	Datum	Text
1–2	2020 mar	Allt material ersätts med en omskriven rekommendation. Nya avsnitt: 3 Hästskoning, 4 Hornbränning och 5 Särskild utredning.

Brandfarliga heta arbeten 2001

Sida	Datum	Text
1–2	2001 nov	Brandfarliga heta arbeten Ursprungligt material
1–2	2006 dec	
0–2	2009 jul	Smärre förtydningar i texten
0–2	2012 okt	Nytt avsnitt ”1.3 Arbetsplats utomhus i anslutning till byggnad” smärre revideringar och förtydligande av texten

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
7:1	1977	Svetsning, skärning och slipning, Upptining

8 Motordrivna fordon 2016

Sida	Datum	Text
0	2016 okt	Ny framsida
1–10	2016 okt	Allt material ersätts med en helt omskriven rekommendation

8 Motordrivna fordon – Förvaring av motorbränsle 2001

8 Uppställning av motordrivna fordon och stationära motorer. Inkörsel av motordrivna fordon. 1995

Sida	Datum	Text
1–7	1996 dec	Ursprungligt material Ersätter 5:1 sid 5–9. Sid 10–13 förvaring av motorbränsle gäller tills vidare.
1	1997 okt	Innehållsförteckning
1–7	2001 okt	
1	2002 nov	Innehåll
1	2003 nov	Innehåll
2	2003 nov	1 Allmänt
5	2002 nov	
7	2003 nov	Inkörsel i ekonomibygnad för annat ändamål än uppställning
8–12	1997 okt	Förvaring av motorbränsle. Ursprungligt material
8–10	1998 okt	Förvaring av motorbränsle
9	1999 nov	
9	2001 okt	
13	2002 nov	4.7 Nya krav för kontroll av cisterner för brandfarliga vätskor
1–10	2016 okt	Allt material ersätts med en omskriven rekommendation

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
5:1	1977	Förbränningsmotorer – Motorbränsle
9:1	1977	Laddning av batterier i lantbruket

9.1 Halm- och gräsbränning m.m. 2001

Sida	Datum	Text
1–7	1999 nov	Halm- och gräsbränning m.m. Ursprungligt material
0	2001 okt	Innehåll

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
8:1	1977	Halmbränning

9.2 Självantändning i hö, halm mm 2001

9.2 Självantändning i hö, halm, spannmål, spån och flis 2000

Sida	Datum	Text
1–12	2000 nov	Ursprungligt material
0–1	2001 okt	Innehåll

9.3 Lagring av foder och strö i djurstallar 2001

Sida	Datum	Text
0–8	2001 nov	
	2021 mar	Rekommendationen tas bort då innehållet flyttats till rekommendation 3

9.4 Skog – förebygga skogsbrand 2017

Sida	Datum	Text
	2017	Ny rekommendation

Tidigare rekommendationer

Datum	Text
-------	------

9 Övriga rekommendationer 1999

1999 nov

Sida	Datum	Text
6:1	1977	Självantändning – Dammexplosion
8:1	1977	Halmbränning
9:1	1977	Laddning av batterier i lantbruket

10 Brandlarm och släckutrustning 2021

Sida	Datum	Text
	2021 mar	Allt material ersätts med en omskriven rekommendation. Större ändringar i kapitel 2 Brandlarm.

10 Brandvarningssystem och släckutrustning 1998

Sida	Datum	Text
1–10	1998 okt	Ursprungligt material
0	2001 okt	Innehåll
2	2004 dec	Ändrade beteckningar på brandsläckare
3	2004 dec	Val av släckutrustning i lantbruket
4	2001 okt	Vattenslang på centrumrulle
7	2001 okt	
7	2004 dec	
	2009 jul	Hela innehållet har ersatts av en ny rekommendation
0–14	2012 okt	Ny formulering av avsnitt 2.1 samt layoutförändringar
0	2016 okt	Ny framsida
1–12	2016 okt	Ersätter allt tidigare material. Större ändringar i kapitel 2 och 3

Tidigare rekommendationer

Datum	Text
-------	------

11 Förvaring av bränslen 2015

Sida	Datum	Text
1–12	2003 nov	Förvaring av bränslen Ursprungligt material – Delvis hämtat från andra rekommendationer
0	2015 feb	Ny första sida
1–17	2015 feb	Omskriven rekommendation. Ersätter allt tidigare material.

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
5:1	1977	Förbränningsmotorer – Motorbränsle

11 Handbok för elinstallationer i lantbruk

Sida	Datum	Text
	1997	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 1997:1 Handboken ersätter tidigare rekommendation
	2002	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 2002:1
	2004 dec	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 2005:1
1–40	2004 dec	Lösbladssystem i pärmen är lika med handboks innehållet

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
12:1	1992	Åskskydd och elsäkerhet i lantbruket
9:1	1977	Laddning av batterier i lantbruket

12 LBK-godkännanden – upphört

Tidigare har LBK utvärderat produkter och tillhandahållit produktgodkännanden för bland annat halmhackar, varvtalsvakter och brandvarningssystem. Från och med den 1 juli 2019 har LBK upphört med detta.

13 Informationsmaterial

Sida	Datum	Text
1	2001 okt	Allmän information om brandskadeförebyggande verksamhet i lantbruket.
1–8	2017 2020 mars	Förebygg brand – ditt ansvar, skydda din gård och dina djur Innehållet som utgör underlag för overheadapparater kan tas bort. Allmän information finns i LBK:s broschyr, som behålls.

Tidigare rekommendationer

Dessa rekommendationer utgavs som separata häften och vissa ingick i pärmen tills de ersattes av nya rekommendationer i lösbladssystemet.

	Datum	Text
1:1	1968	Lantgårdar Torkanläggningar
	1972	Brandskydd vid torkanläggningar för spannmål eller annan gröda
1:1	1977	Torkanläggningar för spannmål eller annan gröda
2:1	1977	Uppvärmning av jordbrukets produktionsbyggnader
3:1	1977	Transportanordningar
4:1	1981	Uppvärmning med fasta bränslen
5:1	1977	Förbränningsmotorer – Motorbränsle
6:1	1977	Självantändning – Dammexplosion
7:1	1977	Svetsning, skärning och slipning, Upptining
8:1	1977	Halmbränning
9:1	1977	Laddning av batterier i lantbruket
10:1	1986	Byggnadstekniskt brandskydd för lantbrukets produktionsbyggnader
11:1	1990	Uppvärmning och torkning i lantbruket
12:1	1992	Åskskydd och elsäkerhet i lantbruket